

Kell-e az iskoláknak a kétszintű standard érettségi vizsga?

– Egy felmérés tanulságai –

Az érettségi vizsga jelenlegi formájában az 1978-as tantervi reform szellemében fogant. Koncepcionális problémái, korszerűtlen eljárásai, szakszerűtlen módszerei azonban akkor nem keltettek nagyobb feszültséget. A központosított, merev iskola-rendszerben az érettségi hagyományosan, intakt elemként élt tovább. A „saját arculatot” ígérő gimnáziumi fakultációval, a szétaprózott szakképzéssel, a tantárgyi és óraszámkötöttségekkel az iskola tovább görgette a társadalmi feszültségeket, konzerválta a funkciózavarokat.

A nyolcvanas években ismertté váltak a vizsgával, értékeléssel foglalkozó nemzetközi szakirodalom jelentősebb eredményei, a vonatkozó hazai kutatások is beértek. A Gimnáziumi Érettségi Vizsgaszabályzat–Szakközépiskolai Érettségi Vizsgaszabályzat fenntartásában még érdekelt konzervatív, leginkább államigazgatási szféra és a megújításáért dolgozó kutatói csoport közül a nyolcvanas évek végére az utóbbi látszott megerősödni, nem utolsósorban a bemenet- és kimenet-szabályozás kérdéseiben kialakult szakmai egyetértés következtében. A „stop and go” típusú reformokkal korábban meggyötört iskolák viszont látszólag közömbösekké maradtak. Az érettségi vizsga körül – a borítékbontás idejét leszámítva – az iskolákban ma is „csend van”.¹ Sem a pedagógusok, sem a szülők nem szólnak, pedig a bezárt ajtó mögött az érdekek finom szövevénye munkál.

Terv az érettségi vizsga megújítására

Az Országos Közoktatási Intézet Értékelési Központjában (OKI ÉK) a kilencvenes évekre kiérlelődött a kétszintű, standard érettségi vizsgakoncepció magja, amely figyelembe veszi a hazai körülményeket, és épít a nemzetközi tapasztalatokra. A „kilencvenes évek” eleje azonban nem hozott még megújulást. Az érettségi vizsga fejlesztésére vonatkozó korábbi állami ígéretet nem követte tett, a kezdeményezések megszakadtak. Értékes évek veszttek kárba.

Az OKI ÉK 1993 márciusában reprezentatív felmérést végzett a gimnáziumok, a szakközépiskolák és a közös igazgatású középiskolák körében. Arra kérészt választ, hogy az iskolákban mennyire fogadják el a kétszintű standard érettségi vizsga koncepcióját, illetve annak mely elemeit mennyire támogatják. A kérdőív három nagy kérdéscsoportot tartalmazott. 1. Milyen a jelenlegi érettségi vizsga megítélése? 2. Milyen az iskolák viszonya a tervezett megújításhoz? 3. Mennyire támogatott az új vizsgakoncepció?

¹ Báthory Zoltán: Csend az érettségi körül. Új Pedagógiai Szemle, 1992. 11. sz.

A felmérés válaszol arra a kérdésre, hogy kell-e az iskoláknak a standardizált érettségi vizsga. Megnyilvánulnak az érettségi-felvételi kettős vizsgával kapcsolatos vélemények, a követelményekkel és a módszerekkel kapcsolatos főbb álláspontok. Megtudhatjuk, hogy az iskolák szerint össze lehet-e egyeztetni a tömeges középzékoláztatás és a felsőfokú továbbtanulás, valamint a munka világának érdekeit, más szóval: kívánják-e az iskolák, hogy az érettségi vizsgát alap- és emelt szinten (azaz különböző hívfőszinteken) lehessen letenni.

A vizsgát mintája iskola- és településtípus szerint reprezentatív volt. Különbözően kérdőívet töltöttek ki az igazgatók, a reál és a humán szakos tanárok. A válaszok tehát szűrt mintához is köthetők, betekintést engednek az érdekek finom viszonylatába is. Az elemzés során kerülni szerettük volna ugyanis a statisztikai átlagok neutralizáló következményeit.

Az adatokat iskolatípusonként (gimnázium, szakközépiskola, közös igazgatós középiskola) a megkérdezett pedagóguscsoportok (igazgató, reál-, illetőleg humán szakos tanár) szerint, Budapest-vidék bontásban elemeztük, végül az egész minta átlagát kiszámítottuk.

I = igazgató, R = reál szakos tanár, H = humán szakos tanár

I. ábra

A jelenlegi érettségi vizsga megítélése

A megkérdezett igazgatók 78,4%-a véleményezte a jelenlegi érettségi rendszert. Voltak, akik egyetlen rövid mondatban fogalmazták meg azt a gondolatot, hogy „Nincs alapvető baj a jelenlegi érettségi vizsgával”. Az igazgatók többsége viszont elégedetlenségét fejezte ki az állandóság és a megbízhatóság hiánya, az érettségi társadalmi presztízvesztése miatt. Sokuk szerint az érettségi vizsga fokozatosan elvesztette a rangját. Nincs olyan társadalmi jogosítványa (az egyetem, a szakképesítés, a munkáltató oldaláról), amely a vizsgázóra ösztönzően hatna. A válaszolók a presztízvesztésnek számos tartalmi és szervezeti okát emelték ki. Az igazgatók egyharmada alapvető hibának tartotta a kétszeri vizsgáztatást, az érettségi és felvételi vizsga szétválasztását. Minden hatodik igazgató sérelmezte a közös érettségi-felvételi vizsga ellentmondásait, hátrányait. A jobban felkészült, egyetemre törekvő közös, érettségi-felvételi vizsgán részt vevő tanuló ugyanis rosszabb jegyet kaphat, mint a gyengébb tudással rendelkező, de iskolai keretek

között érettségiző társa. Ezt az ellentmondást különösen a humán szakos tanárok nehezményezték.

Az igazgatók kifogásolták a gimnáziumi és a szakközépiskolai *érettségi vizsgaszabályzat kettősségét*, a tanárok viszont a tanulók tudásszintbeli különbségeit említették. Leginkább azok a tanárok mondtak ilyen véleményt, akik gimnazistákat és szakközépiskolásokat egyaránt tanítanak. Ezt a problémát is elsősorban magyar nyelv és irodalom szakos tanárok jelezték. Kifogásaik elsősorban a két iskolatípusban érvényesülő eltérő vizsgakövetelményekkel kapcsolatban jelentkeznek.

Az igazgatók fele a mai érettségi rendszerből kiemelte a *standardizálást, az objektivitást*. Az iskolai „belterjesség” negatív következményei az érettségi színvonalának különbségeiben jelentkeznek. Egységes, összehasonlítható követelmények nélkül ugyanis iskolánként erősen hullámzik a tanulók tudásának szintje, azonban az osztályzatok ezt nem tükrözik. Az egyetemi felvételi vizsga mint egyetlen orientáló szempont nem alkalmas a középiskolai tanulmányok lezárására, *összegzésére* hivatott minősítés tartalmi elemeinek kialakítására – vallották az igazgatók. Ők kevésbé, a tanárok sokkal inkább foglalkoztak az érettségizők eltérő tudásszintjével, más összefüggésben pedig az egységes követelmények hiányával. A tanárok szerint a jelenlegi érettségi funkciózavarának egyik legjelentősebb oka, hogy az iskolák, az osztályok és a tanulók teljesítményét nem egységes szempontok alapján bírálják el. Ez a probléma a nívószintekre vonatkozó kérdésnél is visszatért.

A megkérdézett igazgatók és a reál szakos tanárokat erősen foglalkoztatja a jelenlegi *érettségi követelmények mennyisége és mélysége*. Kifogásolják, hogy ma nem az általános műveltség az „érettség” alapvető kritériuma. Az ismeretek, a mennyiségi mutatók dominanciája tapasztalható – vélik. Sokak szerint a lexikai tudás helyett a nagyobb összefüggések felismerését, az integrált látásmódot, ítéletalkotást, lényeglátást kellene az érettségi során vizsgálni. Általánosnak mondható az érettségi követelmények egységesítésének igénye, továbbá az az álláspont, hogy az érettségi csak akkor válthatja ki a felvételi vizsgát, ha sor kerül egy emeltebb követelményszint meghatározására is.

A reál szakos tanárok elsősorban a vizsgakövetelmények kidolgozásának elveiben (*ismeretek kontra készségek*) és a követelmények rendszerbe illeszkedésében (érettségi-felvételi) látnak hiányosságokat. A humán (leginkább magyar és történelem) szakos tanárok az érettségi követelmények iskolatípus szerinti szintezése és az érettségi vizsga tartalmának és módszereinek (a vizsgafajták belső súlyozása, a témakörök és a tételek) terén látnak alapvető problémákat.

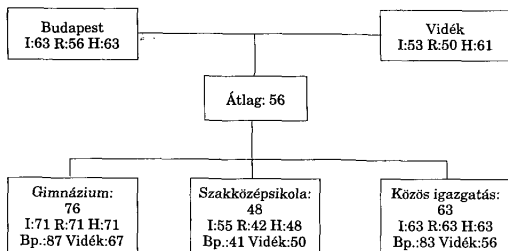
A *kötelező érettségi vizsgatárgyakat* a reál szakos tanárok vitatták jobban. Minden negyedik megkérdézett tanár elmarasztalón szól az érettségi tantárgyak összetételéről. Ugyanakkor a humán szakosok érthetően nem foglalkoznak ezzel a kérdéssel, hisz tárgyaik most kötelező tárgyként szerepelnek. A magyar nyelv és irodalom szakosok a vizsgamódszereket, a vizsgafajták arányát, az értékelés egységességének hiányát bírálják. A matematikusok és a fizikusok problémának érzik a vizsgafeladatok forrását, a földrajz szakosok a tantárgyak tanításának befejezése és az érettségi közötti két kiesett tanévet nehezményezik. A vizsgálat módszerében (szóbeli-írásbeli, teszt-gyakorlat aránya) és a tételek összeállítása kérdésében polarizálódtak a vélemények. Az igazgatók közül sokan vélik úgy, hogy az érettségi vizsgamódszerek megválasztásában magukra maradtak az iskolák. Ugyanakkor egy másik kérdésre adott válaszuk szerint e feladattal egyedül is megbirkóznak.

Az igazgatók részéről erős kritika érte a jelenlegi érettségi *szervezési és lebonyolítási rendjét*, technikai hátterét, az információhiányt, a pontatlan és szakszerűtlen tétel-előkészítést és -bontást, az útmutatók hiányát, és kifogásolták az

ellentmondásos határidőket is (felvételi-érettségi-nyelvvizsga). Többen szóvá tették, hogy a vizsgák sűrű egymásutánja nagy megterhelést ró a tanulók jelentős hányára, ami kedvezőtlenül befolyásolhatja az érettségien nyújtott teljesítményeket.

Az iskolák viszonya az érettségi vizsga megújításához

A különböző középfokú iskolák megkérdezett igazgatói és tanárai általánosságban kedvezően fogadták a kétszintű standard érettségi vizsga koncepcióját.

2. ábra

A gimnáziumok és a közös igazgatású középiskolák többsége átfogó, meghatározó arányú megújulást óhajt. *Átfogó változást* akar a megkérdezett budapesti gimnáziumok és szakközépsiskolák 85%-a. Az átfogó reform vagy kisebb változtatás közötti választásban az intézmény típusa és működési helye, a település volt a meghatározó érdekeltségi szempont. A tanárok reál- vagy humán szakos volta e tekintetben nem volt jelentős.

Az érettségi csupán *részleges megújításának* igénlése a bizonytalanságtól és az ismeretlentől való félelemmel magyarázható. Az iskolák sokszor élik át az információhiánynak, az irányítás meggondolatlan és ellentmondó lépéseinek, az improvizációnak és a dilettantizmusnak a következményeit. A kimenetszabályozás megváltoztatásának időszakában ezek halmozottan jelentkezhetnek. Sokan tartanak a sokkhatástól, a biztos kapaszkodók elvesztésétől. (Meg kell jegyezni azt is, hogy a kérdőívet kitöltők egy része nem „vállalná” ugyan a „vállalná” reformját, „de” megszüntetné az érettségi-felvételi vizsga kettősségét, változtatna a vizsgakövetelményeken, és jönnek tartaná a nívósintek bevezetését. Az átfogó reform tehát még többeknek érdeke, mint ahányan azt felismerték, és mint amennyire az a statisztikai szám adatokból kitérnek.)

Az érettségi átfogó megváltoztatásának hívei nem kívánják e kérdésnek társadalmi megvitatását. Így szavazott a megkérdezettek 87%-a. A vitára legkevésbé a budapesti igazgatók, leginkább a budapesti humán szakos tanárok hajla-

nak, de e csoportokban is mindössze 19%-uk tartja szükségesnek a szélesebb nyilvánossággal folytatandó párbeszédet.

A vizsgakövetelmények helyi megfogalmazását az összes megkérdezett pedagógus közül mindössze 2 fő kívánja. A válaszolók mintegy fele az országosan egységes, másik fele az országos és helyi tantervekre arányosan épülő vizsgakövetelményeket látná szívesen. Ennek az álláspontnak a támogatottsága a vidéki közös igazgatású középiskolákban a legnagyobb (78%). Országosan egységes vizsgakövetelményeket leginkább a reál szakosok szeretnék. A megkérdezettek 70%-a egyetért azzal, hogy a követelményeket kidolgozó bizottságban gyakorló pedagógusok is legyenek. E kérdésben az intézmény topográfiai elhelyezkedése a tanárok képzettsége a meghatározó. A vidéki reál szakosok 88%-a részt akar venni ebben a munkában. A felsőoktatási szakemberekkel közösen kialakított követelményekben a kettős vizsga megszüntetési lehetőségét is látják. Ez a többségnek (70%) fontos. Ugyanakkor elutasítják azt a megoldást, amely szerint az érettségi vizsgakövetelményeket kizárólag a „felhasználói oldal” (a maturált diákok váró felsőoktatási intézmény és a munkahelyek) érdekeltségei alapján fogalmazzák meg.

A budapesti iskolák, az itt tanító tanárok többsége (77%) úgy véli, hogy maguk is ki tudnák dolgozni a vizsgamódszereket. Legfeljebb, ha szükséges, szakember közreműködését kérik. Leginkább magabiztosak e téren a humán szakosok (budapestiek 81%-a, vidékiek 67%-a). Legkevésbé a vidéki közös igazgatású középiskolák (44%) érzik eléggé képzettnek magukat ennek a feladatnak a megoldására. Az iskolák székhelye tehát e véleménynél meghatározó.

A kétszintű standard érettségi vizsgakoncepció támogatottsága

A koncepciót támogató vélemények között a legnagyobb szóródás a közös igazgatású intézményeknél tapasztalható. Elfogadására elsősorban a gimnáziumok, azon belül főként a budapestiek, a tanárok közül a reál szakosok voksoltak. A válaszolók 70%-a szeretné az érettségi és a felvételi vizsga kettősségét megszüntetni. Markáns csoportot (mintegy 80%-ot) a vegyes igazgatású, tehát mindkét iskolatípus tanulóit jól ismerő tanárok alkotnak. Amíg a gimnáziumok igazgatói és tanárai egyformán vélekednek erről, addig a szakközépiskolákban jelentős eltérés tapasztalható a vélemények között: az igazgatók 74%-a, a reál szakosok 66%-a, a humán szakosok 48%-a kívánja csupán, hogy a tanuló az érettségi követelményeknek eleget téve, egyúttal mentesülhessen a felsőoktatási felvételi vizsga alól.

A kettős vizsga megszüntetését azok tartják legkevésbé fontosnak, akik a jelenlegi érettségi rendszerben nem látnak alapvető problémát. Ugyancsak ők azok, akik a nívósintek bevezetését elutasítják. Az érettségi nívósint szerinti differenciálását azért támogatják, mert úgy vélik, az érettséginek egyrészt ki kell fejeznie a tanuló és az iskolatípusok közötti színvonalkülönbségeket, másrészt alkalmazkodnia kell a társadalom különböző csoportjainak elvárásához, igényeihez.

Az emelt szintű érettségi vizsga esetében, annak felvételi vizsgát kiváltó esélye miatt, különös jelentősége van a vizsgatárgyak szerkezetének. A vizsgatárgyakkal kapcsolatos igények egyben sajátos társadalmi elvárásokat is tükröznek. A tanárok ma még csak a jelenlegi vizsgarendben gondolkodnak. Nem akarnak alapvetően változtatni a vizsgatárgyak rendszerén az érettségi átfogó megújítása során sem. A válaszolók 90%-a nem tudja elképzelni, hogy a tanulók ne vizsgázzanak kötelezően legalább négy – a magyar nyelv és irodalom, a történelem, a matematika és az idegen nyelv – tantárgyból. Tehát látszólag nem a kettős vizsga megszüntetése, nem a nívósintek bevezetése a központi kérdés, hanem az, ha egy ma kötelező tantárgy a jövőben fakultatív válna. Legnagyobb a szórás a történe-

lem és az idegen nyelv megítélésében van. Nem tartják fontosnak és feltétlenül kötelezőnek például a történelem tantárgyat a közös igazgatású középiskolák reál szakos tanárai. Viszont humán szakos kollégáik 100%-a tenné azá. Ők adják a szélső értékeket az idegen nyelv esetében is. A közös igazgatású középiskolák minden válaszoló humán szakos tanára kötelezővé tenné a leendő érettségien is a magyar, a matematika és a történelem tantárgyat. Ugyanígy gondolkodnak a *gimnáziumok igazgatói is. Az iskolatípus topográfiai elhelyezkedése szerint legkonzervatívabbnak a budapesti gimnáziumok látszanak s legrugalmasabbnak a szakközépiskolák.*

1. táblázat
A kötelezőnek tartott érettségi vizsgatárgyak
százalékos megoszlása iskolatípusok szerint

Az iskola típusa	Budapest			Vidék		
	Magyar	Matem.	Tört.	Magyar	Matem.	Tört.
Gimnázium	100	100	100	88	88	84
Szakközép.	83	74	83	84	84	83
Közös ig.	84	84	83	88	88	75

Akik el tudják fogadni azt az elvet, hogy a tanuló – korábbi iskolai eredményei és saját jövőjéről alkotott felfogása alapján – maga válassza ki a tantárgyakat, azok ebben a kérdésben is rugalmasabbak.

2. táblázat
A differenciált tantárgyi rendszerben kötelezőnek tartott vizsgatárgyak
százalékos megoszlása iskolatípusok szerint

Tantárgy	Gimnázium	Szakközép.	Közös ig.
	tanárok %-a		
Magyar nyelv és irod.	14	23	23
Történelem	7	9	14
Matematika	7	18	9

A tanárok körében tehát erősen él a kötelező érettségi vizsgatárgyakra vonatkozó (konzervatív?) szemlélet. Ennek elsődleges oka az, hogy érettségi tárgyat tanítani – rangot jelent egy iskolában. Azt azonban kevesen ismerték fel, hogy az érettségi vizsgatárgy megválasztásában leginkább akkor hozható meg a „jó” döntés, ha a tanuló karrierelképzelései már körvonalazódtak és szembesültek a középiskolán túli „társadalmi szféra” elvárásaival.

A felmérés adatai arra utalnak, hogy a válaszolók többsége szívesen vállalkozna a vizsgamódszerek helyi megválasztására. Leginkább a megszokott szóbeli, illetve esszékérdést és vizsgamódszereket preferálják. A projekt jellegű vizsgát, azaz a hosszabb időszak alatt készítendő gyakorlati munkát, szakdolgozat jellegű kutatási feladatot – talán ismeretlensége miatt is – nem támogatják. A tanárok zöme nem ismeri kellően az ilyen jellegű vizsgamódszert. A kötelezőnek javasolt tantárgyak esetében (például magyar irodalom) a hagyományos szóbeli és esszéformát javasolják továbbra is meghatározónak.

Érdekes ellentmondásra lehet tehát bukkanni, ha az érettségi vizsga *jelenlegi* tartalmi és formai elemeinek *kritikáját* a *fejlesztés* kívánt *irányai*val összevetjük. Lássunk erre egy példát.

A közös igazgatású középiskolák véleménye a történelem tantárgy esetében a gimnáziumi vélemény irányába mozdul el. A mai szóbeli vizsga helyett csak

kevesen, a megkérdezetteknek mintegy 4%-a, szívesen látnának majd esszét is (gimn.: 7% – szakk.: 3%), 5%-uk nyílt kérdésből (gimn.: 6% – szakk.: 4%) és 8%-uk tesztből (közös: 12% – szakk.: 7%) álló írásbeli vizsgát vár. A projektvizsgát ebben a tantárgyban nem támogatják. Kicsi tehát az elmozdulás a korszerű vizsgamódszerek irányába. Pedig a mai vizsgán ezt erősen kritizálják. A vizsgaelemek kérdésében tehát nem az iskolatípus mentén, hanem a tanárok szakiránya szerint rendeződnek el az érdekek. Ezeket az iskolatípusok sokszor lefedik.

Azok a reál szakos tanárok, akik a történelem tantárgyat kötelezőnek javasolják, az igazgatókkal és a humán szakosokkal közel azonos arányban választották azt a változtatást, hogy a vizsga tartalmazzon írásbeli részeket is. Ezáltal, ebben a csoportban csökkent a szóbeli vizsgát preferálók aránya. Ez arra utal, hogy van bizonyos tendencia a modernebb vizsgafajták irányában történő elmozdulásra.

Összegzés

A vizsgálat eredményei arra utalnak, hogy az Országos Közoktatási Intézet Értékelési Központja érettségi átalakítására vonatkozó *koncepciójának elfogadása* a gimnáziumi tanároknál a legkiegyensúlyozottabb. A többi iskolatípusban különbségek vannak a tanárok szakiránya szerint. A koncepciót jobban támogatják a budapestiek, mint a vidéki megkérdezettek. A támogatók között az igazgatók és a reál szakosok többséget alkotnak.

Az érettségi mai formájával kapcsolatban, illetve az átalakítási *koncepcióval kapcsolatban* a megkérdezettek a következő *ellentmondásokat* fogalmazzák meg.

– Az érettségi vizsga *társadalmi rangját* (tétjét) a belső és külső megbízhatóságra, illetve a hitelességre törekvés tendenciái erősítik. Egységes a vélemény a tekintetben, hogy szükség van objektív értékekre. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy a tanárok egy csoportja nem kívánja azt, hogy az érettségiző tanulók minősítése teljesen független legyen tőlük, iskolájuktól, mivel az így nyilvánossá váló eredmények esetleg a tanárok munkáját is minősíthetik. A többség szerint a megoldás szakszerű alapokon nyugodjon és egységes értékelést biztosítson, olyant, amely figyelembe veszi, hogy a tanulók sokféle képességekkel és karrierelképzelésekkel indulnak neki az érettséginek. A magasabb teljesítményeket nyújtók előtt pedig nyílnak meg a felsőoktatás kapui. Ennek fedezetét közösen kell megteremteni.

– Az érettségi *vizsgakövetelmények* összeállítása egyszerre metszi az iskolatípus és a tantárgyak szerinti érdekek síkjait az iskolafokok alapvető feladataiból fakadó érdekekkel. Az érettségi vizsgán tekintettel kellene lenni a megelőző tanulmányok követelményeire, a tanuló képességeire és a középiskolán túli érdekekre (egyetem, szakképzés, munkáltató). Tömegesen sikertelen érettségi vizsgán a felkészítő pedagógiai hatásmechanizmus saját kudarcát is átéli. E téren kevésbé látszik hajlam a konszenzusra.

A pedagógusok jelentős többsége a *közismereti tárgyak* vonatkozásában iskolatípusonként azonos érettségit javasol, nem kíván külön gimnáziumi és szakközépiskolai érettségit. A tanulmányok, a tanulói képességek és az érettségi vizsgán túli elképzelések közötti eltérések a vizsga szintjeiben kínálnak alternatívát. Ezzel valósulhat meg a különböző típusú iskolák és tanulóik közötti esélyek összhangja.

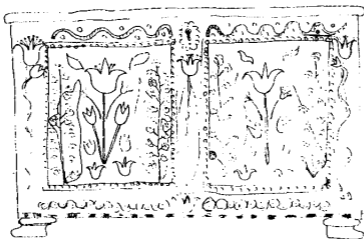
Az érettségi vizsga *színvonal*a csak az iskola és a társadalom (az állam) alkujában születethet meg. A felmenő rendszer, a szorgalmi és vizsgaidőszak lehetséges tartalmi és szervezeti keretei befolyásolják a vizsgakövetelményeket, amelyek azonnali reakciót váltanak ki a képzésből. Az iskola felismerte azt, hogy a tanuló teljesítménye a társadalom piacán csak a standardizált követelményrend-

szer segítségével bocsátható ki jó áron. Ma még azonban erős a félelem emiatt is, hiszen sok helyen elavult a „termelés”, még részben ismeretlenek a „piaci viszonyok”. Mi lesz, ha kiderül: az „áru” a nyakán maradt? „Ráfizetni” nem akar senki.

– Az érettségi fejlesztésében a tanárok zöme részt akar venni. Csak olyan *fejlesztési irányokat* tudnak elképzelni, ahol a korábbi tapasztalataikat felhasználó megoldások születnek. Elvárják, hogy a kialakítandó érettségi ne szakadjon el teljesen az iskolától. Ez a gondolat az OKI Értékelés Központ elképzeléseivel megegyezik, hiszen érdeke, hogy az érettségi vizsga fejlesztése a tanítási folyamat megújulásához, a tanári szakma presztízséhez is járuljon hozzá.

•

A reprezentatív mintavétellel végzett felmérés szerint az iskolák elfogadják az OKI Értékelési Központja érettségi koncepciójának magját. Néhány fontos vagy kevésbé meghatározó részletkérdésekben azonban az iskolai érdekek finom szövevényének ellentmondásai jelennek meg. A koncepció iskolai támogatását erősíti, hogy a kimenetszabályozás mai problémáinak jó része szakszerű megoldási alternatívát nyújt, s lehetőséget ad az érettségi vizsga társadalmi presztízsének növelésére.

Szalczér Orsolya, 10 éves